

Preventing Rheumatic Fever

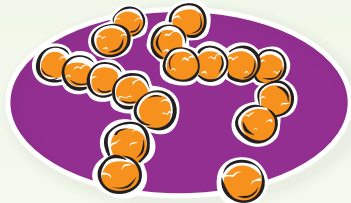
Ngā korokoro mamae me te rūmātiki kirikā

Kei tēnei aratohu he kōrero mā ngā whānau, ngā mātua me ngā kaitiaki mō ngā korokoro mamae me te rūmātiki kirikā.

He mate kino te Rūmatiki Kirikā i roto i ō tātou hapori, arā e pā nui ana ki ngā tamariki Māori me ngā tamariki o te Moana nui a Kiwa (tau 4 - 19) mehemea kua pā tēnei mate ki tētahi i roto i tō whānau i mua.

Ka timata te rūmātiki kirikā mai i te korokoro mamae e kīia nei ko te 'strep throat' - he korokoro mamae i take mai i tētahi huaketo ko Group A Streptococcus te ingoa. Mehemea kāore e whāngaia te 'strep throat' ki tētahi rongoā tērā pea ko te rūmātiki kirikā te mutunga mai.

He aha te korokoro mamae?

Ko te korokoro mamae he mamae whakararu, e pupuhi ai te korokoro. Kāore pea e taea e tō tamaiti te horomi, te kai, te inu rānei nā te mamae o te korokoro. I ētahi wā ka tino mamae i te wā e horomi ana tō tamaiti. Ko te pūtake o te korokoro mamae ko tētahi huaketo, arā ko te 'strep korokoro' (he ngangara kitakita ko Group A Streptococcus te ingoa).

Tēnā koa māu e whakamārama ki tō tamaiti te āhua o te korokoro mamae. Pātai atu mehemea kei te mamae tōna korokoro, ā, me āta titiro mēnā he tino uaua ki a ia te horomi, te kai, te inu rānei.

He aha tō mahi mēnā kei te mamae te korokoro o tō tamaiti?

Ina ka mamae te korokoro o tō tamaiti haria tōtika ki te rata, ki te nēhi rānei kia hihiratia tōna korokoro. Ka taea tēnei e te rata, e te nēhi rānei, ā, ka taea hoki tēnei te mahi i te kura. Kaua e tatari kia kite koe mēnā ka pai ake te korokoro o tō tamaiti. Ekene kua pāngia kētia ki te 'strep korokoro' ā, me hihira i taua wā tonu. Tēnā ka wawe te hoatu rongoā ka aukatia te tipu o te rūmātiki kirikā.

Ka hihiratia e te rata e te nēhi rānei te korokoro, ā, mehemea ko te 'strep korokoro' me kai e tō tamaiti he rongoā mō ngā rā tekau. He mea tino whai take kia kai tō tamaiti i te rongoā kia pau rānō, kia ārai atu i te rūmātiki kirikā. Ahakoa ka pai ake te korokoro o tō tamaiti, me kai tonu e ia ngā rongoā kia pau rānō. Mehemea kei te mamae tonu te korokoro i te paunga o ngā rongoā, me hoki ki te rata, ki te nēhi rānei.

He aha te take kia hihiratia ngā korokoro mamae?

Ki te kore te korokoro o tō tamaiti e hihiratia ekene he 'strep korokoro', te mate. Ki te kore e whāngaia ki te rongoā ka tipu pea ko te rūmātiki kirikā. Ahakoa nui te wā e mamae ana te korokoro o tō tamaiti me hihira i ia wā i taua wā tonu. Me kaua e waiho te korokoro mamae nā te mea ka tino māuiui tō tamaiti i te rūmātiki kirikā.

He aha te rūmātiki kirikā?

He mate kino te rūmātiki kirikā, arā, he 'mate whakakakā' ka pā atu ki te manawa, ngā whatiānga (ngā tuke me ngā pona) te roro, ā, ka pupuhi te kiri ka mamae hoki. Ko te mutunga mai ko te mate manawa rūmātiki me ētahi mate kino o te manawa.

Te tipunga mai o te rūmātiki kirikā

Group A Streptococcus 'strep korokoro' mehemea kāore e rongoātia ka puta ...

He putanga tino rerekē i roto i te tinana o tō tamaiti
Ka puta ko te...

Rūmātiki kirikā
Ka puta ko te...

Mate manawa rūmātiki

He aha ngā tohu?

I ngā wiki i muri mai o te 'strep korokoro' ka puta te:

- mamae me te whatiānga pupuhi (ngā pona, ngā tuke me ngā kawititanga o te ringa). Ka wera hoki ngā whatiānga, ka mamae hoki ngā whatiānga i ētahi atu rā
- Ka noho te kirikā mō ētahi rā.

Mehemea kei tō tamaiti ēnei tohu kia tere tonu te hari ki te rata, te nēhi rānei kia hihiratia.

Ekene ka pāngia hoki ki:

- te puku mamae
- te kaha o te ngenge
- te heke o te tinana
- ngā kōpukupuku rerekē i tōna tinana, i ngā ringaringa me ngā waewae.

Pēhea te pā atu o te rūmātiki kirikā ki te manawa?

Mehemea ka kaha tonu te pā mai o te rūmātiki kirikā ki tō tamaiti tēnā ka puta te mate manawa rūmātiki. Tērā ka puta ētahi raru ki te manawa ā, ka mate kino te manawa o tō tamaiti mō ake tonu, tērā pea ka pokaina tōna manawa. Ka mate anō kia werohia tōna tinana ki te rongoā paturopi kei aukati i te pānga mai o te rūmātiki kirikā.

He 'mate autoimmune' te mate manawa rūmātiki hei whakararu i te pūnaha awhikiri. Ko te punaha awhikiri ko ngā pūtau me ngā whēkau e tiaki ana i te tinana kia kore ai e māuiui e pāngia rānei e ngā mate.

Ka puta te mate manawa rūmātiki i te wā e hē ai te pūnaha awhikiri a tō tamaiti ā, ka pā kē ki te manawa o tō tamaiti kāore ki ngā meroiti i roto i tētahi mate.

Ētahi wā ka mahia e te rata me nēhi he ūkui o te korokoro o tō tamaiti.

Ka pēhea mehemea ka pā mai te rūmātiki kirikā ki taku tamaiti?

Mehemea kua pā mai te rūmātiki kirikā ki tō tamaiti me whakatā i rō moenga, me kaua e haere ki te kura, tērā pea ka haere ki te hohipera. Ka noho tō tamaiti ki te hohipera mō ētahi wiki. Ka whakamātauria, ā, ka tirohia te toto kia hihira i tōna āhua.

Ka tino pā te rūmātiki kirikā ki te oranga o tō tamaiti, arā ka uaua tana tākaro, tana whai wāhi ki ētahi atu mahi nā te mea kua ngoikore ia.

He aha atu tāu hei aukati i te rūmātiki kirikā?

Kōrero ki tō rata ara te kaimahi hauora ā-hāpori rānei mēnā kua mamae te korokoro o ētahi atu tamariki, taitamariki rānei i tō kāinga. Ki te pērā me hari ki te rata kia hihiratia.

Kia kore ai e pā te strep korokoro ki tētahi atu me uhi tō tamaiti i tana waha i te wā e maremare ana, e mātihetihe ana. Ka maremare, ka mātihetihe hoki ngā tamariki i te wā e moe ana. Pātai ki tō kaimahi hauora ā-hāpori mō ngā tikanga e aukati ai te rere o ngā meroiti i te wā e moe ana ngā tamariki.

Ngā kōrero a te iwi whānui mō te rūmātiki kirikā

E kī ana a Tavita “Mēnā ka taea e tātou te aukati i tēnei mate ki a tātou tamariki, e kore tātou i rongō i te mamae me te pōuri.” Kātahi anō ia ka mōhio mō te rūmātiki kirikā engari i roto i tēnei mōhioanga kua tino whakaaro ia mō te hauora o ana tamariki. “Kua mōhio ahau ināianei he take nui te rūmātiki kirikā. I ētahi wā ka pōhēhē he maremare, he rewharewha iti noa iho, engari he take nui,” ko tāna.

Mātua

I roto i ngā tau maha e whakaako ana a Ben, e toru ngā tamariki i roto i ana karāhe i pāngia ki te rūmātiki kirikā, ā, i haria ki te hohipera ka kai rongōā mō ētahi tau. “I pā ki ā rātou mahi kura. He roa te wā e ngaro ana i te kura. Ka mutu i ngā wā o te kura kāore e taea te aha nā te mea kua tino ngenge. Tino nui te pānga ki a rātou.

Kaiako Kura tuatahi.

Kia pāngia te tama a Moana ki te māuiui, kātahi anō ia ka whai whakaaro ki te rūmātiki kirikā. “I whai whakaaro au nā taku māharahara mō taku tama, ā, kāore hoki au i te hiahia kia noho ngoikore ahau mō tana hauora,” tana kōrero. “Ka noho āhua huna te rūmātiki kirikā. Ko kaha kē atu te māharahara mō tēnei mate mēnā ka pā mai ki tētahi kei te arohatia e koe, engari mō te rūmātiki kirikā me kua koe e waiho kia pērā te āhua.

Mātua

la wā e mamae ana te korokoro o tō tamaiti, me hari tōtika ki te rata, ki te nēhi rānei.

Kaua e tatari, kei pāngia tō tamaiti
ki te rūmātiki kirikā.

Mo ētahi atu kōrero

Waea atu ki: Healthline **0800 611 116** toro atu
rānei ki www.moh.govt.nz/rheumaticfever

Ki te mamae
te korokoro
kaua e aro
kore

**STOP
SORE THROATS
HURTING HEARTS**

Preventing Rheumatic Fever